

Kuntayhtymän riskikatsaus 31.12.2021

1227/00.01.03.00/2022

Yhtymähallitus 30.03.2022 § 72

Lisätiedot	Hallintojohtaja Ilkka Naukkarinen ilkka.naukkarinen@siunsote.fi Puh. 013 330 4503
Päätösehdotus	Toimitusjohtaja Pirskanen Ilkka: Yhtymähallitus merkitsee kuntayhtymän riskikatsauksen tiedokseen.
Päätös	Hyväksyttiin.
Selostus	<p>Yhtymähallitus hyväksyi riskienhallintasuunnitelmaa kevyemmän formaatin käytön osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä riskikartoituksen tekemiseksi § 112/28.5.2020. Päätöksen mukaisesti katsaus tuodaan hallitukselle tiedoksi tilinpäätöksen yhteydessä kerran vuodessa, osavuosikatsausten yhteydessä kartoituksen tulokset referoidaan ovk:ssa.</p> <p>Toimialuejohtajat ovat päivittäneet riskikartoituksen 31.12.2021 mukaisessa tilanteessa. Tosiasiallisesti kartoitus on tehty vuoden vaihteen jälkeen, ja kuluneen alkuvuoden aikana onkin tapahtunut merkittäviä asioita, jotka ovat vaikuttaneet riskikartoituksen sisältöön.</p> <p>Toimialueittain kartoituksessa on lueteltu 3 - 8 suurinta riskiä ns. riskiluvun suuruuden perusteella (todennäköisyys x vaikutus, kummassakin asteikko 1 - 5), eli ns. riskimatriisia hyödyntäen, jossa riskin merkitys kuvataan väreillä 'vihreä, keltainen ja punainen'. Yhtymähallitukselle raportoitavat riskit ovat punaisia tai keltaisia. Kunkin riskin kohdalla on kerrottu toimenpiteet riskin hallintaan, vastuuhenkilö sekä sisäisen valvonnan toimenpiteet. Vihreitä riskejä ei tässä ole raportoitu.</p> <p>Riskit ovat toimialueittain heterogeenisia, vaikka niissä olisi sama juurisyy, ja niiden absoluuttista yhteenvetoa on hyvin vaikea tehdä. Jotkin riskit kohdistuvat myös useampaan tarkasteltavaan kategoriaan. Riskien kokonaisarviointi kuitenkin nostaa esille joitakin riskikategorioita, joihin liittyviä riskejä voidaan todeta olevan enemmän kuin joitakin toisia. Riskien jakautuminen on muuttunut jonkin verran parin vuoden aikana.</p> <p>Vuoden 2021 lopun ja tämän vuoden alun tilanteessa määrällisesti korkeiden riskien havaitaan liittyvän eniten lainsäädäntöön, henkilöstöön, fyysisiin resursseihin ja tietojärjestelmiin sekä häiriötilanteeseen. Lainsäädännöllisiin muutoksiin liittyviä riskejä ovat mm. hoitajamitoituksen nousu ja sen mukaisen henkilöstön varmistaminen, hankintalain mukainen</p>

ostaminen ja nyt jo vähäisemmässä määrin hyvinvointialue- ja sotelainsäädäntöön liittyvät muutokset, jotka ovat varsin hyvin jo arvioitavissa. Fyysisiin resursseihin liittyviä riskitekijöitä ovat mm. toimitiloihin liittyvät terveydelliset ongelmat vuokrakiinteistöissä. Uusien sote-asemien rakentaminen vakioisella konseptilla lisää tilojen käytettävyyttä ja uudet tilat pienentävät tiloihin liittyvien terveysongelmien riskiä. Tietojärjestelmiin liittyvinä riskeinä tunnistetaan yhtäaikaisten isojen tietojärjestelmien kehittämishankkeiden sitomien resurssitarpeiden vaikutus perustehtävään, häiriötilanteen aiheuttamat järjestelmien kuormituspiikit ja tietojärjestelmien toimimattomuuden vaikutus palvelutuotantoon. Henkilöstöön kytkeytyvät riskit liittyvät toisaalta henkilöstön saatavuuteen, osaamiseen ja kuormittumiseen sekä toisaalta edellisistä osin johtuvaan työhyvinvointiin ja väkivallan uhkaan. Käsillä oleva koronaepidemia on nostanut häiriötilanteen riskit selvästi esiin mm. suojamateriaalien riittävyyden osalta. Häiriötilanteeseen liittyvät riskit ovat nousseet myös Ukrainan kriisin myötä.

Talouteen liittyvät riskit näyttivät jonkin verran pienenevän Siun soten alkuaikojen jälkeen, kun talouden seuranta ja kustannushallintaa on saatu kehitettyä. Koronaepidemia aiheuttamat kustannukset ovat pitäneet talouteen liittyviä riskejä yllä samoin kuin hyvinvointialueen rahoitusjärjestelmän ja -kriteerien tarkentuminen. Hyvinvointialue ja sote-järjestämislakien hyväksyminen toisaalta on selkeyttänyt tulevaisuuden näkymää ja häiventänyt riskejä, joita vielä vuosi sitten oli nähtävissä. Operatiivisia ja strategisia riskejä on noussut esiin mm. henkilökunnan saatavuuteen ja yleiseen varautumiseen liittyvien asioiden myötä. Vahinkoriskit eivät nouse riskikatsauksessa merkittävänä riskeinä esille, ja ne on käyty läpi vakuutusturvan kilpailutuksen yhteydessä syksyllä 2020.

Asiakasrajapinnassa toimivilla päätoimialueilla keskeisten riskien luonne on hyvin saman sisältöinen. Nämä ovat tiivistettävissä lainsäädännön aiheuttamiin muutoksiin toiminnassa; talouden resurssit ja talouden hallinta; henkilöstön saatavuus, riittävyys ja osaaminen sekä toimitilojen käytettävyyden. Ympäristöterveydenhuollon riskit ovat muutoin samankaltaisia kuin päätoimialueilla, mutta kiinteistöihin liittyvät riskit eivät nouse merkittävänä esiin. Pelastustoimessa niin ikään talouteen ja henkilöstöön liittyvät riskit ovat korkeita ja lisäksi merkittävänä riskinä on toimintavalmiusaikojen toteutuminen säädösten ja palvelutasopäätösten edellyttämällä tasolla.

Yhteisten palvelujen riskit hajaantuvat laajemmalle alueelle, ja niissä korostuvat varautumiseen ja turvallisuuteen, tiedonkulkuun ja yhtenäisiin toimintatapoihin sekä resursseihin liittyvät seikat. Henkilöstöpalvelut rekrytointeja koordinoivana tahona raportoi rekrytoinnin onnistumisen sekä henkilöstön saatavuuden ja riittävyyden korkeimman riskiluvun omaavana tekijänä, joka tulee esille myös em. toimialueiden katsauksissa. Riskikartoituksen pelkistettynä yhteenvetona tämä nouseekin tällä hetkellä kuntayhtymän merkittävimäksi riskiksi. Tiedonkulkuun liittyvä väärä tilannekuva on noussut riskiksi väärin tietojen ja huhujen leviämisen vuoksi niin sisäisesti kuin ulkoisesti.